

LABYRINTFISK = PALUDARIUM / PALUDARIUM = LABYRINTFISK

Mange gange når jeg ser et labyrintfiske biotop akvarium på en udstilling, undre det mig, at udstilleren ikke gør noget mere ud af selve det biotopiske. Her har man jo netop en mulighed for, at udvikle sine Biotopbeskrivende evner. Det jeg mener er at ved netop Labyrint-fiskene, er det tilladt, ja næsten et krav, at der ikke er fyldt vand helt op til overrammen. Således, at fiskene rigtigt kan fremvise deres adfærd, der jo er, at svømme op til overfladen. For her, at tage sig en mundfuld atmosfærisk luft. Da dette jo er en livsnødvendighed, da de ellers kan drukne.

Da dette er tilladt, så er der heller ikke langt til, at oppe over vandoverfladen, der er der jo også mulighed for, at lave noget smukt.

Ikke noget med bare at lave et akvaterrarium, det er for let.

- Nej, her har Vi muligheden for at lave et, - *Paludarium* !

Forestil jer jeres flotte Perleguramier eller de utrolig smukke Lakridsguramier, for slet ikke at tale om Dværgeguramierne og Honningguramierne. De ville bare komme helt til deres ret, i et paludarium. - Så lad os så se at komme i gang!

Ideen til et paludarium har altid tiltalt mig meget og hvis man er både til stueplanter og akvarier, er det bare med, at få det til at gå op i en højere enhed.

Til de af jer, der ikke rigtig ved, hvad det i grunden er jeg taler om, kan det kort fortalt siges således: - Et paludarium er en beholder, hvor der er en del med vand og en del med land. Således, at planterne har mulighed for, at gro fra vandet og op på landdelen og modsat, hvis det ønskes. Samt at de kunne gro i hver sin sektion.

Opstarten.

Mine ønsker har altid været, at skabe et stykke levende natur. Hvis man forestiller sig; - at man tog en kæmpe skovl og gravede et stykke natur ud, med et lille bjerg. Hvorpå, der ned af risler en lille bæk, der ender i et vandfald, der faldt brusende ned i en sø, med masser af planter i og omkring. Det var ideen!

Nu vil jeg så prøve at guide dig på vej til nye udfordringer.

- Men, start med en lille skovl først. Dvs. lav en model og tegn det hele mange gange først, det vil spare dig for mange ærgrelser siden hen. For det er da ærgerligt, når du er helt færdig med alle dekorationerne. For så først nu at opdager, at du har glemt at indstøbe rør, ledninger og teknik, surt show ! Hos mig plejer det at ende med, at når det store endelig er færdigt, ja, så kører den lille prøvemodel også.

Hvor meget vand og hvor meget luft / landdel. Det må være op til den enkelte, men husk lige på, at de fleste akvariesump-planter bliver meget højere og bredere over vand end under. Så regn med en kvart til en tredjedel af forrudens højde til vanddelen. I f.eks. et 250 l akvarium.

Landdelen lukkes lettest af med et stykke glas i en 6-8 mm tykkelse, og selve størrelsen afhængig så af, hvor meget land I vil have. Men en god ide er, at lade glaspladen gå diagonalt, med den dybeste del i højre side. F.eks. 40 cm fra forruden i højre side og 15 cm fra forruden i venstre side. Lim glaspladen fast med siliconelim i sider og bund.

Det rum der nu opstår, der så skal illustrerer brinken på den "tørre" side, kan nu fyldes med en tilskåret blok i flamingo, der lige præcis passer ned i den trekant der er dannet. I denne blok, kan der så udhules forskellige pothuller, til diverse brinkplanter. For at undgå, at jorden i brinkzonen skal stå og komme til at rådne, er det en god ide, at lægge et 5 cm lag med legakugler i bunden af pothullerne, da disse så vil virke som dræn.

Alle bagvægs dekorationerne opbygges lettest i flamingo, der derefter kan males med almindelig plastikmaling, eller overspartles med flisefugecement i forskellige farver, (dette bør også gøres på glaspladen), hvor i der også kan indmures sten og/eller træørdder. Her placeres også de rum, der skal bruges til plantning af de planter, der skal hænge ned fra eller gro op ad væggene.

Mens flisefuge cementen endnu er våd, kan man med held indstøbe grus og sphagnum, således at det hele får et naturligt look. - Husk, det er bedst at bruge enten hvidt cement eller flisefugecement, da der i almindelig cement er utrolig megen såkaldt flyveaske, der består af diverse tungmetaller, som kan forgifte vandet.

Lad det hele færdighærde i en fjorten dage til en måned. Således, at det ikke kan afgive nogle giftstoffer til vandet.

Vandfald og lignende opbygges på samme måde.

- Husk, at lave plads til ledninger og slanger, så megen plads så disse evt. kan udskiftes, hvis dette skulle blive nødvendigt.

Vandfaldet er bedst at arrangerer ved bagvæggen, da man herved undgår for megen vand-sprøjt op ad forruden, med mulighed for kalkaflejring i synsfeltet. Under vandfaldet kan man så anbringe pumpen nedsat i et grus- eller svampefilter. Dette gøres lettest ved, at monterer en lynkobling til en haveslange. Brug bare en trekvart tomme haveslange, for jo større slangediameter jo blødere stråle vil der flyde ud af overløbet til vandfaldet.

Når det hele er opbygget i den naturlige målestok. Så prøv med forskellige pumpe størrelser. For der må gerne komme meget vand væltende ud over kanten, men det virker unaturligt, hvis det kommer op af bjerget som en gejser. Og igen, jo større slange- eller rørdiameter, desto blødere vandtryk.

Beplantningen

Hvilke planter kan man så med held bruge ?

- Her er der frit valg og der er mange muligheder, det er helt op til ens egen fantasi og pengepung. Det er kun når man vil være med i forskellige konkurrencer, at det helst skal være nogenlunde biotopisk korrekte planter. Dvs. helst planter fra den biotop, hvorfra de udstillede fisk oprindeligt kommer fra. Men da de fleste af vore labyrint- fisk kommer fra Asien er det ikke svært at skaffe planter der hurtigt kan illustrerer en asiatisk biotop.

Til Asien biotopen hører Javabregnen og den er fantastisk flot at sætte op omkring vandfaldet, da det bare lige er stedet for disse planter. Tag en hæfteklammepistol og skyd den forsigtigt fast i vandfalds dekorationen og lad vandsprøjtet klarer fugtigheden, så skal I bare se hele jeres flok af Javabregner gro.

En anden sjov fætter er, Synemabregnen. Køb et par duske af den og sæt den lidt tilbage nede i vanddelen. Så hvis den rigtig trives, vil I inden ret længe se denne plante, normalt med meget fligede blade. Få overvands blade, der er meget forskellige fra hvad I er vant til, da de nu mere ligner vandmyntens blade.

Det samme gælder også for Strigta-arterne.

Når disse gror op over vandoverfladen bliver bladene mindre og kraftigere og selve stænglen bliver nu mere lig en træstamme. Er man heldig vil man senere opleve at disse to omtalte planter blomstre med lilla/blå blomsterklaser.

De fleste af vores Cryptocoryner vil også være glade for, at komme op på sump og gro.

På selve væggene er der også mange muligheder, så som Ficus pumila (hængefigen), forskellige Orkideer og mosser.

Vil man have en lidt mere dominerende plante på brinken, så vil en almindelig stuebirk kunne gøre sig meget flot, som en solitær plante.

Har man mod til det, kan man også anbringe en 5-6 cm tyk træstamme med kraftige side-grene. Et Hyldetræ er fortrinligt, da det har meget furet bark, herpå kan der så plantes forskellige epifytter.

Eller hvad med at prøve at lade en Panter ranke (*Pellionia*) sno sig ned ad stammen.

For slet ikke at tale om Spaniolskæg (*Tillandsia usneoides*) denne er utrolig dekorativ i et paludarium.

Vanddelen.

Lad os nu bevæge os ned i selve vanddelen. Brinken (glasskillevæggen) der er dekoreret med forskellige sten og trærødder, samt fået noget af det vi bruger til bundlag indmuret. Giver en god illusion af en lille flod, hvor fiskene kan søge tryghed i det stillestående vand, eller de kan lege og boltre sig lige under vandfaldets rivende strøm.

Det vil også være på sin plads, at anbringe et par større sten godt pressede med i bundlaget, bl.a. for at skjule filtersystemet og evt. varmelegeme. Læg nu yderligere en tre fire sten, der bliver mindre og mindre. Men lad være med at lægge dem på en lige linje, lad dem være med til at give dybde. Det vil virke mest naturligt, hvis I finder nogle sten, der har samme farve. Bundlaget bør bestå af kvartsgrus 1-3 mm størrelse, da det er totalt rent. Det vil så også sige at der intet er til planterne at leve af, her vil depotgødningstabeletter være til en stor hjælp.

Lige under vandfaldet, er der ikke ret mange planter der kan gro. Men *Vallisneria*, hvis den får godt rodfæste, vil nu være meget flot, lige her med sine lange blade bølgende i vandstrømmen.

Vi må endelig ikke glemme overfladen, her ville nogle få Frøbid være på sin plads, både som skyggeplanter og til vores labyrintfisks fæstested for deres skumreder. Planterne oppe over vandet bør overbruses dagligt med kalkfrit vand, dette for at modvirke kalkskjolder.

Endvidere bør man lave nogle ventilations områder, således at forruden holdes dugfri. Dette kan afhjælpes ved, at købe en strimmel hulplade i aluminium i 5 cm bredde, med 1½ mm. huller, denne anbringes så oppe i lyskassen helt ude ved forruden i fuld længde.

Lyset.

Så meget lys på som muligt. Husk I kan ikke have for meget lys på, I kan kun have for længe lys på. En 10-12 timers lys på pr dag, invester i et tænd/sluk ur, for planternes skyld! Det sidste jeg så vil sige til Jer, der har lyst til en dejlig udfordring som det er, at opbygge et paludarium. - Er tålmodighed og atter tålmodighed. - Men når det hele så er færdigt og man stolt kan fremvise sit fortryllende levende maleri, ja så har det været alt besværet værd.

Så klø på og skab noget anderledes smukt til Jeres dejlige akvarieperler. Giv dem noget smukt at leve i, de giver jo utroligt meget tilbage.

Og det kunne jo tænkes, at et smukt indrettet paludarium ville inspirere andre akvarieholdere til, at holde Labyrintfisk og så er vores lykke gjort.

For således kan vi udbrede kendskabet til vores dejlige fisk.

Så bolden er i spil.

Hilsen fra Jan Lyngdorf.